

9899436384, 9654279279

VEDA ADHYAYAN

वेदाध्ययनम् (245)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

परीक्षासमयावधि : 3 होरात्रयम्]

[पूर्णाङ्काः : 100

- निर्देशाः**
- (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10, [D] भागे 5 इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
 - (2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (प्रश्नाः × अङ्काः = पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
 - (3) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

[10 × 1 = 10]

1. वेदा अपौरुषेया इति कस्य मतम् –
(क) वेदान्तिनः (ख) नैयायिकस्य
(ग) चार्वाकस्य (घ) बौद्धस्य
2. वैदिकच्छन्दांसि कति –
(क) अष्टौ (ख) दश
(ग) सप्त (घ) असंख्येयानि
3. शुनःशेषोपाख्याने हरिश्चन्द्रः कम् उपास्य पुत्रं लब्धवान् –
(क) इन्द्रम् (ख) अग्निम्
(ग) वरुणम् (घ) अश्विनौ
4. होमजातीययागानां प्रकृतिः का –
(क) दर्शपूर्णमासः (ख) पवमानेष्टिः
(ग) अग्निहोत्रम् (घ) गवामयनः
5. भद्रा अश्वा हरितः – अत्र भद्रापदस्य कः अर्थः ?
(क) शान्ताः (ख) कल्याणाः
(ग) धनप्रदाः (घ) विचित्राः
6. मिनीमसि द्यविद्यवि – इत्यत्र मिनीमसिपदस्य कः अर्थः ?
(क) हिंसितवन्तः (ख) अवमानितवन्तः
(ग) मननं कृतवन्तः (घ) मनसा नीतवन्तः

63/S/A-245-A]

G-955

2

[Contd.....

Unnati Educations

9899436384, 9654279279

7. राजर्षिः हरिश्चन्द्रः कस्मिन् वंशे समुत्पन्नः -
 (क) चन्द्रवंशे (ख) इक्ष्वाकुवंशे
 (ग) यादववंशे (घ) गौतमवंशे
8. विश्वामित्रेण पुत्ररूपेण गृहीतस्य शुनः शेषस्य किं नाम अभवत्?
 (क) देवरातः (ख) आङ्गिरसः
 (ग) विश्वश्रवाः (घ) सोयवसिः
9. सूपसदनः - इत्यत्र कः प्रत्ययः -
 (क) ल्युट् (ख) युच्
 (ग) अनट् (घ) ल्यु
10. नक्षत्रियः - इत्यत्र कः प्रत्ययः?
 (क) छ (ख) ठक्
 (ग) ढक् (घ) घ

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लघूनि लिखत ।

[10 × 2 = 20]

11. ऋग्वेदस्य अथर्ववेदस्य च ब्राह्मणानां नाम लिखत । [1+1]
12. को मन्त्रकण्टक इत्युच्यते? [2]
13. हरिश्चन्द्रस्य पुत्रस्य नाम किम्? कः शुनः शेषं पोष्यपुत्ररूपेण स्वीचकार? [1+1]
14. मैक्समूलरस्य मते ऋग्वेदस्य रचनाकालः कः? ऋग्वेदस्य कालविषये शङ्करबालकृष्णदीक्षितस्य च किं मतम्? [1+1]
15. सूर्यसूक्तस्य कः ऋषिः, किं छन्दः, का च देवता? [2]
16. छन्दसि परेऽपि इति सूत्रस्यार्थं सोदाहरणं लिखत । [2]
17. दित्यवाट् - इत्यत्र कः प्रत्ययः? किं चात्र विधायकं सूत्रम्? [1+1]
18. पञ्चथम् इत्यत्र कः प्रत्ययः? किं चात्र प्रत्ययविधायकं सूत्रम्? [1+1]
19. अमुप्रत्ययविधायकं सूत्रम् किम्? सूत्रस्यास्य उदाहरणमेकं लिखत । [1+1]
20. शेषछन्दसि बहुलम् इति सूत्रस्य उदाहरणं लिखत । सूत्रेणानेन किं विधीयते । [1+1]

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त ।

[10 × 4 = 40]

21. वशिष्ठविश्वामित्रयोः आख्यानं संक्षेपेण लिखत ।
22. वेदस्य कालविषये मैक्समूलर-महाभागानां मतम् आलोचयत ।
23. वेदे देवतानाम् आकारचिन्तनं कथं विहितमिति प्रतिपादयत ।
24. चित्रं देवानामुदगादनीकम् इति मन्त्रं सम्पूर्णं लिखित्वा तस्यार्थं लिखत ।
25. नानाश्रान्ताय श्रीरस्तीति रोहित शुश्रुम । पापो नृषद्वरो जन इन्द्र इश्वरतः सखा चरैवेति – इति मन्त्रं सप्रसङ्गं व्याख्यात ।
26. ओ षु स्वसारः कारवे शृणोत ययौ वो दूरादनसा रथेन । नि षू नमध्वं भवता सुपारा अधोअक्षाः सिन्धवः स्त्रोत्याभिः ॥
– मन्त्रस्यास्य प्रसङ्गमुल्लिख्य अर्थं विवृणुत ।
27. हव्यवाहनः इति रूपं साधयत ।
28. सोम्यः इति रूपं साधयत ।
29. चतुर्थ्यर्थे बहुलं छन्दसि इति सूत्रं व्याख्यात ।
30. आङ्याजयारामुपसंख्यानम् इति वार्त्तिकं सोदाहरणं व्याख्यात ।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः ।

[5 × 6 = 30]

31. भारतीयसंस्कृतौ वैदिकवाङ्मयस्य प्रभावम् आलोचयत ।
32. वरुणदेवतास्वरूपम् आलोचयत ।
33. संज्ञानसूक्तस्य सारं प्रतिपाद्य आधुनिकसमाजे सूक्तोक्तस्य आदर्शस्य उपकारितां वर्णयत ।
34. सुपां सुलुक् इति सूत्रं सम्पूर्णं लिखित्वा सोदाहरणं व्याख्यात ।
35. तुमर्थे सेसेनसे..... इति सूत्रं सम्पूर्णं लिखित्वा सोदाहरणं व्याख्यात ।

63/S/A-245-A]

G-955

4

Unnati Educations

9899436384, 9654279279